

V I Lenin

Egendomligt och vidunderligt

I en resolution antagen den 24 februari 1918 har vårt partis byrå i Moskvaområdet uttalat misstroende mot centralkommittén och vägrat underordna sig de beslut av den, ”som kommer att vara förbundna med ett praktiskt genomförande av villkoren i fredsfördraget med Österrike och Tyskland”, och har i en ”förtydligande text” till resolutionen förklarat, att den ”finner att en partisplittring knappast kan undvikas under den närmaste tiden”.*

I allt detta finns ingenting vidunderligt och inte heller något underligt. Det är helt naturligt att kamrater, som är starkt oense med CK:s ståndpunkt i frågan om en separاتفred, skarpt fördömer CK och uttrycker sin övertygelse att en splittring är oundviklig. Allt detta tillhör partimedlemmarnas mest legitima rättigheter, det är helt förståeligt.

Men följande är egendomligt och vidunderligt. Till resolutionen har fogats en ”förtydligande text”. Här återges den i oavkortat skick:

”Moskvaområdets byrå finner att en partisplittring knappast kan undvikas under den närmaste tiden. Den ställer som sin uppgift att verka för en sammanslutning av alla konsekventa, revolutionära kommunistiska element, som i lika hög grad bekämpar såväl anhängarna till separاتفred som alla moderata opportunistiska element i partiet. *I den internationella revolutionens intresse anser vi det ändamålsenligt att acceptera möjligheten att förlora sovjetmakten, som nu håller på att bli rent formell.* Vi ser alltså som vår huvuduppgift att sprida den socialistiska revolutionens idéer till alla andra länder och att beslutsamt genomföra arbetardiktaturen, hänsynslöst undertrycka den borgerliga kontrarevolutionen i Ryssland.”

Vi har här kursiverat de ord, som är – egendomliga och vidunderliga.

Dessa ord innehåller det väsentliga.

Dessa ord gör att resolutionsförfattarnas hela linje blir absurd. Dessa ord avslöjar med ovanlig klarhet grunden till deras fel.

”I den internationella revolutionens intresse är det ändamålsenligt att acceptera möjligheten att förlora sovjetmakten ...” Detta är egendomligt, ty det finns inte ens något samband mellan premisserna och slutsatsen. ”I den internationella revolutionens intresse är det ändamålsenligt att acceptera ett militärt nederlag för sovjetmakten”, en sådan tes må vara riktig eller oriktig, men man skulle inte kunna kalla den för egendomlig. Detta för det första.

För det andra: sovjetmakten ”håller nu på att bli rent formell”. Detta är redan inte bara egendomligt utan direkt vidunderligt. Tydligt är, att författarna trasslat in sig i en mycket stor härva. Vi måste reda ut den.

I den första frågan är författarnas tanke uppenbarligen den, att det i den internationella revolutionens intresse är ändamålsenligt att acceptera möjligheten av ett nederlag i kriget, ett nederlag som leder till förlust av sovjetmakten, dvs till bourgeoisins seger i Ryssland. Genom att uttala denna tanke erkänner upphovsmännen indirekt riktigheten av vad jag sade i teserna (av den 8 januari 1918, publicerade i Pravda den 24 februari 1918), nämligen att ett

* Här följer resolutionens fullständiga text: ”Efter att ha diskuterat CK:s verksamhet ger Rysslands socialdemokratiska arbetarpartis byrå i Moskvaområdet uttryck för sitt misstroende mot CK beträffande dess politiska linje och sammansättning och kommer vid första möjlighet härtill att yrka på nyval av den. Dessutom anser sig Moskvaområdets byrå inte förpliktad att obligatoriskt underkasta sig de beslut av CK som kommer att vara förbundna med ett praktiskt genomförande av villkoren i fredsfördraget med Österrike och Tyskland.” Resolutionen antogs enhälligt

förkastande av de fredsvillkor, som förelagts oss av Tyskland, leder Ryssland till nederlag och till störtande av sovjetmakten.

Alltså, la raison finit toujours par avoir raison – sanningen kommer alltid fram till slut! Mina ”extrema” motståndare, moskvarepresentanterna, som hotar med splittring, borde – just därför att de öppet gått så långt att de börjat tala om splittring – också tala till slut om sina *konkreta* skäl, de skäl som personer som svänger sig med allmänna fraser om ett revolutionärt krig föredrar att kringgå. Hela kärnan i mina teser och mina argument (såsom var och en ser, som gör sig mödan att omsorgsfullt läsa igenom mina teser av den 7 januari 1918) är att vi måste acceptera en mycket svår fred *nu*, i denna situation, samtidigt som allvarliga *förberedelser* träffas för ett revolutionärt krig (och just *till gagn* för dessa allvarliga förberedelser). De som begränsade sig till allmänna fraser om ett revolutionärt krig, kringgick eller märkte inte, ville inte märka, hela kärnan i mina argument. Och nu måste jag av hela mitt hjärta tacka just mina ”extrema” motståndare, moskvarepresentanterna, för att de brutit ”tystnadens sammansvärjning” mot *kärnan* i mina argument. Moskvarepresentanterna har *först av alla* svarat på dem.

Och hurudant var deras svar?

Svaret bestod i ett *erkännande* av att mitt *konkreta* argument var riktigt. Ja, erkände moskvarepresentanterna, oss väntar faktiskt ett nederlag, om vi nu tar upp en strid med tyskarna. * Ja, detta nederlag kommer verkligen att leda till sovjetmaktens fall.

Om och om igen tackar jag av hela mitt hjärta mina ”extrema” motståndare, moskvarepresentanterna, för att de brutit ”tystnadens sammansvärjning” mot kärnan i mina argument, dvs just mot min *konkreta* hänvisning till krigets villkor, om vi accepterar ett krig nu, och för att de oförskräckt erkänt riktigheten i min konkreta hänvisning.

Vidare. Vari består då vederläggningen av mina argument, vilkas riktighet moskvarepresentanterna faktiskt nödgats erkänna?

Däri att man måste acceptera en förlust av sovjetmakten i den internationella revolutionens intresse.

Varför kräver den internationella revolutionens intresse detta? Här har vi pudelns kärna, här har vi det mest väsentliga i argumentationen hos dem, som skulle vilja vederlägga mina argument. Och just om denna, den viktigaste, mest grundläggande punkten har det inte sagts ett enda ord vare sig i resolutionen eller i den förtydligande texten. Om vad som är allmänt känt och obestriddigt har resolutionens upphovsmän funnit tid och plats att uttala sig – såväl om att ”hänsynslöst undertrycka den borgerliga kontrarevolutionen i Ryssland” (med användning av medel och metoder i en politik, som leder till förlust av sovjetmakten?) som om kamp mot alla moderata opportunistiska element i partiet – men om det som tvisten faktiskt gäller, om det som just berör det mest väsentliga i fredsmotståndarnas ståndpunkt sägs inte ett ord!

Det är egendomligt. Utomordentligt egendomligt. Teg resolutionens författare härom därför att de kände sin särskilda svaghet på denna punkt? Att klart säga ut *varför* (den internationella revolutionens intresse kräver detta) skulle väl betyda, att man avslöjade sig ...

Hur det än är med den saken måste vi *söka* efter de argument, som resolutionsförfattarna *kan* ha letts av.

* På motargumentet att man i alla fall inte skulle kunna undvika strid har fakta gett svar: den 8 januari föredrogs mina teser; den 15 januari *kunde* vi ha haft fred. En andhämtningspaus skulle säkert ha tryggats (och för oss hade också det kortaste andrum ofantlig betydelse – såväl materiellt som moraliskt, ty *tyskarna* hade nödgats förklara ett nytt krig), om – den revolutionära frasen inte hade funnits.

Kanske författarna antar, att den internationella revolutionens intresse förbjuder varje fred med imperialister? En sådan uppfattning har uttalats av en del fredsmotståndare på en petrogradkonferens, men den stöddes av en försvinnande liten minoritet av dem, som vände sig mot separاتفred. Klart är att denna uppfattning leder till att Brestförhandlingarnas ändamålsenlighet förnekas och att fred förnekas ”till och med” på villkor att Polen, Lettland och Kurland återlämnas. Oriktigheten i dylika åsikter (som förkastas exempelvis av flertalet fredsmotståndare i Petrograd) är iögonfallande. En socialistisk republik bland imperialistiska makter skulle utifrån dylika synpunkter inte kunna sluta några som helst ekonomiska avtal och inte kunna existera överhuvudtaget utan att flytta till månen.

Kanske författarna tror, att den internationella revolutionens intresse kräver att den får en *knuff*, och att en sådan knuff bara kan ges av ett krig men aldrig av en fred, vilken kan ge massorna intryck av att imperialismen ”legitimeras”? En dylik ”teori” skulle innebära en fullständig brytning med marxismen, som alltid har förnekat att det går att ”knuffa på” revolutionerna, vilka utvecklar sig alltefter den tilltagande skärpan i de klassmotsättningar som föder revolutionerna. En dylik teori vore liktydig med åsikten, att det väpnade upproret är en kampform, som alltid och under alla betingelser är obligatorisk. I själva verket kräver den internationella revolutionens intresse, att sovjetmakten, som störtat landets bourgeoisie, *hjälper* denna revolution, men väljer en *form* för hjälpen som motsvarar dess krafter. Att hjälpa den socialistiska revolutionen i internationell måttstock genom att acceptera möjligheten av denna revolutions nederlag i det *givna* landet – en sådan synpunkt framgår inte ens ur teorin om påknuffandet.

Kanske resolutionsförfattarna tror, att revolutionen redan börjat i Tyskland, att den där redan utvecklats till ett öppet, hela nationen omfattande inbördeskrig, att vi därför av alla krafter måste hjälpa de tyska arbetarna och gå under själva (”förlora sovjetmakten”) *för att rädda* den tyska revolutionen, som redan börjat sin avgörande strid och utsatts för hårda slag? Ur denna synpunkt skulle vi, samtidigt som vi gick under, dra bort en del av den tyska kontra-revolutionens styrkor och därmed rädda den tyska revolutionen.

Det är helt tänkbart, att det under sådana förutsättningar inte bara vore ”ändamålsenligt” (såsom resolutionens författare uttryckt sig) utan också direkt *nödvändigt* att acceptera möjligheten av nederlag och möjligheten av sovjetmaktens förlust. Men klart är att dessa förutsättningar inte föreligger. Den tyska revolutionen håller på att mogna, men veterligt har den ännu inte nått fram till ett utbrott i Tyskland, till ett inbördeskrig i Tyskland. Den tyska revolutionens mognande skulle vi tydligen inte hjälpa på traven utan i stället *hindra* genom att ”acceptera möjligheten att förlora sovjetmakten”. Vi skulle därigenom hjälpa den tyska reaktionen, vi skulle spela den i händerna, försvåra den socialistiska rörelsen i Tyskland och från socialismen stöta bort breda massor av Tysklands proletärer och halvproletärer, som ännu inte övergått till socialismen och som skulle skrämmas av att Sovjetryssland förintades liksom de brittiska arbetarna skrämdes av att Pariskommunen förintades 1871.

Hur man än må vrida och vända på författarnas resonemang, så kan man inte finna någon logik i dem. Några förnuftiga argument för att det vore ”i den internationella revolutionens intresse ändamålsenligt att acceptera möjligheten att förlora sovjetmakten” finns inte.

”Sovjetmakten håller nu på att bli rent formell” – det är den vidunderliga ståndpunkt, vilken såsom vi sett moskvaresolutionens författare kommit fram till.

Eftersom de tyska imperialisterna kommer att ta tribut av oss, eftersom de kommer att förbjuda oss att propagera och agitera mot Tyskland, så kommer också sovjetmakten att förlora all betydelse, att ”bli rent formell”, sådan är antagligen ”tanke”-gången hos resolutionens författare. Vi säger antagligen, ty författarna har inte sagt något klart och exakt för att stödja den behandlade tesen.

En stämning av djupaste, hopplösaste pessimism, en känsla av fullständigaste förtvivlan – det är innehållet i denna ”teori” om sovjetmaktens s k formella betydelse och om tillåtligheten av en taktik, som accepterar möjligheten av sovjetmaktens förlust. Allt gör detsamma, ingen räddning finns, må rentav sovjetmakten gå under – det är den känsla, som har dikterat den vidunderliga resolutionen. De s k ekonomiska argument, i vilka dylika tankar ibland skrudar sig, leder till samma hopplösa pessimism: vad är det för en sovjetrepublik om man kan ta alla upptänkliga tributer av den.

Ingenting utom förtvivlan: vi kommer i alla fall att gå under!

Det är en förståelig känsla i det ytterst svåra läge, som Ryssland befinner sig i – dock inte bland medvetna revolutionärer. Däremot är den karakteristisk för moskvarepresentanternas sätt att driva sakerna till det absurda. Fransmännen skulle aldrig ha sagt 1793, att deras vinnningar, republiken och demokratismen, håller på att bli rent formella och att man måste acceptera möjligheten att förlora republiken. De var inte fyllda av förtvivlan utan av segerstro. Men att uppmana till revolutionärt krig och samtidigt i en officiell resolution tala om att ”acceptera möjligheten att förlora sovjetmakten”, det betyder att avslöja sig själv alltigenom.

Preussen och en rad andra länder fick under napoleonkrigen vid 1800-talets början finna sig i ojämförligt, oändligt större bördor och vedermödor genom nederlag, erövring, förödmjukelse och förtryck från erövraren än Ryssland får göra 1918. Likväl förtvivlade inte de bästa människorna i Preussen, då Napoleon trampade ned dem under militärstöveln hundra gånger värre än man kunnat förkväva oss nu, de sade inte att deras nationella politiska institutioner hade en ”rent formell” betydelse. De gav inte allt på båten, överväldigades inte av känslan ”vi kommer i alla fall att gå under”. De undertecknade oändligt mer betungande, brutala, skymfliga, förtryckande fredsfördrag än Brestfördraget, men förstod sedan att avvakta, att ståndaktigt uthärda erövrarnas ok, förde krig på nytt, hamnade åter under erövrarens förtryck, undertecknade återigen skamlösa, ja de allra skamlösaste fredsfördrag, reste sig ånyo och *befriade sig till slut* (inte utan att utnyttja oenigheten mellan de starkaste konkurrerande erövrarna).

Varför skulle inte något sådant kunna upprepas i vår historia?

Varför skall vi hänge oss åt förtvivlan och skriva resolutioner – förvisso skamligare än den skamligaste fred – resolutioner om att ”sovjetmakten håller på att bli rent formell”?

Varför skall inte de svåraste militära nederlag i kampen mot den nuvarande imperialismens giganter även i Ryssland kunna härda folkkaraktären, stärka självdisciplinen, ta död på skrävlet och frasmakeriet, lära oss uthållighet, leda massorna till den riktiga taktik som användes av preussarna, vilka hade krossats av Napoleon, nämligen att skriva under skymfliga fredsfördrag, då man inte har någon armé, samla krafter och sedan resa sig gång på gång?

Varför skall vi hänge oss åt förtvivlan vid första fredsfördrag – det må vara exempellöst betungande – medan andra folk förmått envist uthärda än bittrare olyckor?

Motsvarar denna förtvivlans taktik ståndaktigheten hos proletären, som vet att han måste underordna sig, ifall han inte har krafter, men sedan inte desto mindre är i stånd att till varje pris resa sig gång på gång och hämta krafter under alla förhållanden, eller motsvarar den karaktärslösheten hos småborgaren, som hos oss i gestalt av vänstersocialistrevolutionärernas parti slagit rekord i frasmakeri om ett revolutionärt krig?

Nej, kära kamrater bland de ”extrema” moskvarepresentanterna! Varje genomliden dag kommer att stöta bort just de mest medvetna och ståndaktiga arbetarna från er. De kommer att säga, att sovjetmakten inte *håller på att bli* och inte *kommer att bli* rent formell ens om en

erövrare står i Pskov och tar av oss i tribut 10 miljarder i form av spannmål, malm och pengar och inte heller om fienden uppenbarar sig i Nizjnij Novgorod eller i Rostov vid Don och tar 20 miljarder i tribut av oss.

Ingen som helst erövring från utländsk sida kommer någonsin att göra folkets politiska institutioner ”rent formella” (och sovjetmakten är inte bara en politisk institution, den står mycket, mycket högre än någon annan institution i historien). En erövring från utländsk sida kommer tvärtom att stärka folkets sympatier för sovjetmakten, om – ja, om inte den ger sig in på äventyr.

En vägran att underteckna även den skymfligaste fred, då man inte har någon armé, är ett äventyr, för vilket folket skulle ha full rätt att fördöma den regering som gick in för en dylik vägran.

Oändligt mer betungande och skymfliga freden än Brest-freden har undertecknats tidigare i historien (exempel härpå har getts ovan) utan att misskreditera vederbörande regim eller göra den formell. Det bringade vare sig regimen eller folket på fall utan härdade folket, lärde folket den tunga och svåra vetenskapen att ställa upp en stark armé t o m i det förtvivlat svåra läge, då det hamnat under erövrarens stövel.

Ryssland går ett nytt och verkligt fosterländskt krig till mötes, ett krig för att bevara och befästa sovjetmakten. Det är möjligt att en annan epok – i likhet med napoleonkrigens epok – kommer att bli en epok av befrielsekrig (just krig och inte ett krig), som erövrarna påtvingar Sovjetryssland. Detta är möjligt.

Skymfligare än varje svår, ja ytterst svår fred, som föreskrivs av att vi inte har någon armé, skymfligare än varje skymflig fred, är därför en skymflig förtvivlan. Vi kommer inte att gå under ens genom tio ytterst betungande fredsfördrag, om vi intar en seriös hållning till upproret och till kriget. Ingen erövrare kommer att få oss att gå under, om vi inte låter oss själva gå under genom förtvivlan och frasmakeri.

Pravda nr 37 och 38 den 28 (15) februari och den 1 mars (16 februari) 1918

Undertecknat: *N Lenin*

V I Lenin, *Samlade skrifter*, 5:e ry uppl, b 35, s 399-407